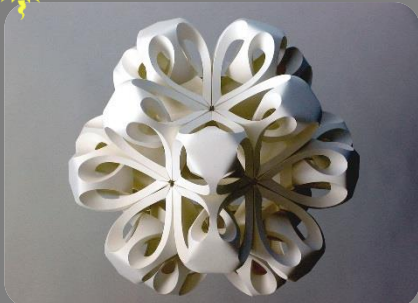

Licht

Afb. Richard Sweeney

Eigen schaduw

schaduw van het voorwerp op het voorwerp

- Versterkt de eigen schaduw het volume en de plasticiteit?
- Is er een verschil in toon-waarde?
- Valt de eigen schaduw overal onder dezelfde hoek?

Licht

Afb. Kumi Yamashita

Slagschaduw

schaduw op de ondergrond van het voorwerp

- Welke vorm wordt herhaald met de slagschaduw?
- Is er een verschil in toon-waarde?
- Valt de slagschaduw overal onder dezelfde hoek?

Licht

Meelicht

de beschouwer kijkt met de lichtrichting mee, er is heel weinig schaduw (denk aan foto met flits)

- Wordt vaak gebruikt voor portretfotografie
- Geeft vaak duidelijke glimlichten
- Is de slagschaduw niet of nauwelijks zichtbaar?

Licht

Tegenlicht

de beschouwer kijkt tegen de lichtrichting in, er is veel schaduw (er kunnen zelfs alleen silhouetten te zien zijn)

- Geeft vaak een silhouet
- Geeft vaak een mysterieus en spannend effect
- Is vooral de eigenschaduw zichtbaar?
- Wijst de slagschaduw naar de beschouwer?

Licht

Zijlicht

licht wat van de zijkant komt, alle schaduwen wijzen naar een zijkant van het werk.

- Zijn alle schaduwen duidelijk aan een zijkant zichtbaar?
- Is er een verschil in toon-waarde?
- Zijn de eigen schaduw en slagschaduw goed gebruikt?

Licht

Afb. Motohiko Odani

Strijklicht

Door de lichtrichting langs het voorwerp, kun je zien hoe het oppervlak aanvoelt (plasticiteit)

- Is de structuur van het afgebeelde duidelijk zichtbaar?
- Is er een verschil in toonwaarde?
- Is de constructie van het afgebeelde duidelijk zichtbaar?

Licht

Afb. Lotte Reiniger

Silhouet

Een donkere herkenbare vorm, je kunt zien wat het voorstelt, maar alles is donker ingevuld

- Zijn alle vormen figuratief of realistisch en herkenbaar?
- Is alles monochroom ingevuld?

Licht

Afb. Carravaggio

Clair-obscur

tegenstelling tussen een donker en licht. In een werk is het en heel licht en heel donker.

- Is er veel zwart als schaduw?
- Zijn er opvallend heldere plekken?

Licht

Afb. Jeff Koons

Glimlichten

Het licht wordt weerkaatst in een materiaal, bijvoorbeeld glas, metaal of plastic.

- Zijn er witte plekken die het idee geven van een glanzend oppervlak?
- Heeft de voorstelling materialen met een glanzende eigenschap?

Licht

Afb. Johannes Vermeer

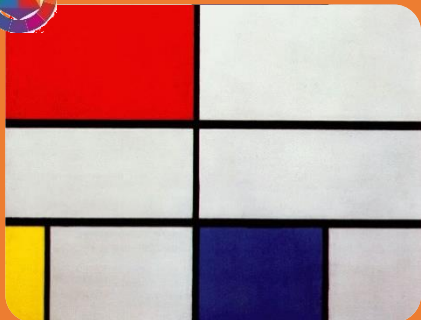
Repossoir

Het werk heeft een donkere voorgrond, er is dus sprake van ruimtesuggestie

- Is er een donkere vorm als voorgrond in de voorstelling?
- Is er sprake van ruimtesuggestie in de voorstelling?

Kleur

Afb. Piet Mondriaan

Primaire kleuren

rood, blauw en geel. Deze kleuren kun je niet maken door vermenging.

- Zijn de kleuren onverzadigd?
- Zijn er geen toonverschillen van de kleuren?

Kleur

Afb. Keith Haring

Secundaire kleuren

groen, paars en oranje. De kleuren krijg je door vermenging van twee van de primaire kleuren.

- Zijn de kleuren onverzadigd?
- Zijn er geen toonverschillen van de kleuren?

Kleur

Afb. Aj Fosik

Koud-warmcontrast

Tegenstelling tussen een warme en koude kleuren: blauw vaak als koud en rood, oranje en geel als warm. Allebei zijn in één werk te zien.

- Zijn er 'warme' kleuren als rood, oranje en geel gecombineerd met 'koude' kleuren, kleuren vermengd met blauw?

Kleur

Afb. Charley Harper

Kleur tegen kleurcontrast

alle onderwerpen zijn schematisch ingevuld. Denk aan het emmertje van paint of een groep 3 tekening.

- Zijn de kleuren onverzadigd?
- Zijn er geen toonverschillen van de kleuren?

Kleur

Afb. Henri Matisse

Complementair kleurcontrast

Kleuren tegenover elkaar in de kleurencirkel

Paars= rood+blauw, geel is niet gebruikt. Paars en geel zijn complementair
 Oranje=rood+geel, blauw is niet gebruikt. Oranje en blauw zijn complementair.
 Groen=geel+blauw, rood is niet gebruikt. Groen en rood zijn complementair.

Kleur

Afb. Yayoi Kasuma

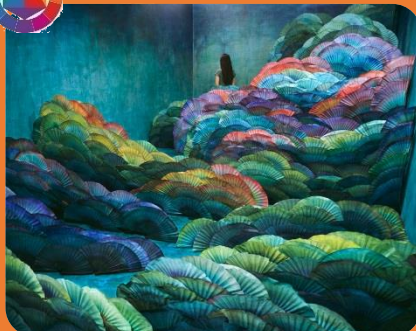
Verzadigde kleuren

De kleuren uit de kleurencirkel. Er is geen wit, zwart of grijs gebruikt.

- Zijn de kleuren helder?
- Zijn er geen toonverschillen van de kleuren?

Kleur

Afb. Yee Young Lee

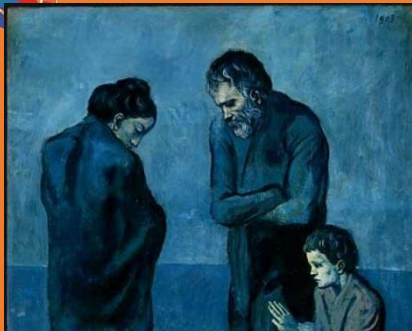
Onverzadigde kleuren

Kleuren zijn vermengd (afgezwakt) met wit, zwart of grijs.

- Zijn de kleuren minder in kleurkracht?
- Zijn er toonverschillen van de kleuren?

Kleur

Afb. Pablo Picasso

Kleurenfamilie

Een kleur is verhelderd en verdonkerd en in stapjes te zien. Denk aan een stalenkaart van een bouwmarkt.

- Zijn de kleuren stapsgewijs verheldert ?
- Zijn de kleuren stapsgewijs verdonkert?

Ruimte

Afb. Andrew Wyeth

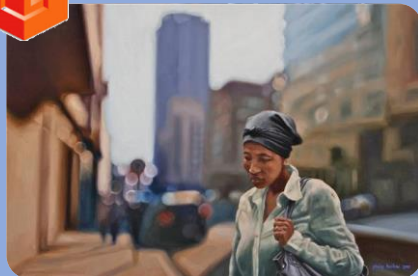
Coulissewerking

Dichtbij lijkt alles groot en hoe verder weg hoe kleiner de dingen worden

- Zijn de afgebeelde onderwerpen klein omdat ze ver weg zijn?
- Zijn de afgebeelde onderwerpen groot omdat ze dichtbij zijn?

Ruimte

Afb. Philip Barlow

Voor gedetailleerd achter vaag

Voor herken je kleine onderdelen en details, hoe verder weg hoe minder onderscheid je kan maken in kleine verfijnde dingen.

- Zijn de afgebeelde onderwerpen minder gedetailleerd omdat ze ver weg zijn?
- Zijn de afgebeelde onderwerpen gedetailleerd omdat ze dichtbij zijn?

Ruimte

Afb. Tim Walker

Overlapping

gedeelte van vormen zijn niet te zien omdat er andere voor staat.

- Zijn de afgebeelde onderwerpen geplaatst zodat een deel van een ander onderwerp niet zichtbaar is?
- Is er sprake van een duidelijke voorgrond, middenstuk en achtergrond?

Ruimte

Afb. Yacek Jerka

Ruimtesuggestie

de indruk van diepte op een plat vlak. Een plat werk lijkt ruimtelijk

- Is het een tweedimensionaal beeld, maar lijkt de voorstelling ruimtelijk?

Ruimte

Afb. Anton Corbijn

Afsnijding

De vormen zijn niet geheel te zien, omdat de randen van het vlak de voorstelling kaderen. Iets staat er niet geheel op.

- Zijn er onderwerpen niet helemaal zichtbaar door het kader?

Ruimte

Afb. Damien Hirst

Kader

de begrenzing van het beeldvlak waarbinnen getekend of geschilderd is. De randen van het vel of de lijst van het doek.

- Wat is de omtrek van het beeld?
- Binnen welke grenzen is de voorstelling zichtbaar?

Ruimte

Afb. Do Hu Suh

Lijnperspectief

ruimtesuggestie volgens een wiskundige methode, met behulp van lijnen die naar een of meer vluchtpunten op de horizon lopen.

- Lopen alle richtingen die de diepte aangeven naar een vast punt?

Ruimte

Afb. Ron Mueck

Kikvorsperspectief

Een laag standpunt, waardoor alles groter lijkt. De horizon ligt laag

- Ligt de horizon laag?
- Lijkt het vanuit het standpunt omhoog te kijken?

Ruimte

Afb. Slinkachu

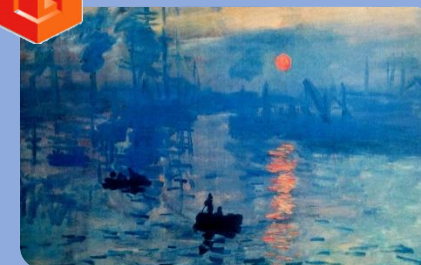
Vogelvluchtperspectief

Een hoog standpunt, waardoor alles kleiner lijkt. De horizon ligt hoog

- Ligt de horizon hoog?
- Lijkt het vanuit het standpunt omlaag te kijken?

Ruimte

Afb. Claude Monet

Atmosferisch perspectief

ruimtesuggestie doordat de kleur en vorm dicht bij de horizon vervagen. Hoe verder weg hoe meer het vermengt met de kleur van de lucht.

- Lijken de kleuren richting de horizon steeds meer op elkaar?
- Lijken alle vormen naar de horizon toe, steeds vager?

Vorm

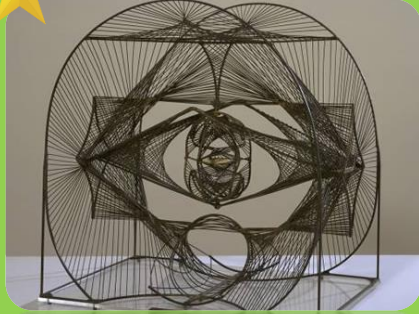
Afb. Rene Magritte

Restvorm

De vorm die overblijft, de ruimte waar geen te benoemen onderwerpen te zien zijn.

- Is er een duidelijke leegte?
- Zijn er ruimtes tussen de vormen?
- Zijn er plekken, waar je niets kunt benoemen?

Vorm

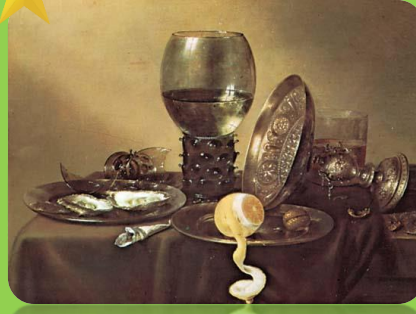

Afb. Naum Gabo

Open vorm

Een open vorm is een vorm met veel gaten en openingen. Bij een open vorm kan je de binnenkant (deels) zien. Een open vorm lijkt lichter te zijn dan een gesloten vorm. Een gebouw met veel grote ramen lijkt opener en daardoor toegankelijker dan een gesloten gebouw zonder ramen.

Vorm

Afb. Willem Claesz

Statisch

Een beeld waar geen beweging aan af te lezen is.

- Is er geen beweging of richting te voorspellen?
- Zijn er weinig diagonalen of bogen?

Vorm

Afb. Cai Guo-Qiang

Dynamisch

Een beeld wat lijkt in een beweging stil te zijn gezet.

- Is er een beweging of richting te voorspellen?
- Zijn er veel diagonalen of bogen?

Vorm

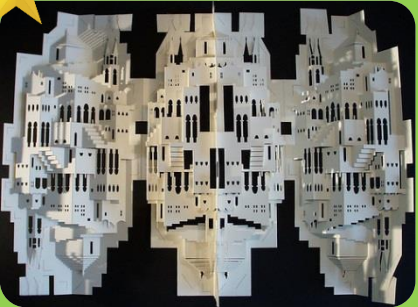
Afb. Nahoko Kojima

Assymetrisch

het beeld is heeft geen twee gelijke helften.

- Zijn er 2 duidelijke helften, maar niet gelijk aan elkaar?

Vorm

Afb. Ingrid Silakus

Symmetrisch

het beeld is in tweeën te delen en de twee helften zijn elkaars spiegelbeeld, gelijk.

- Zijn er twee gelijke helften?
- Is de ene helft het exacte spiegelbeeld van de andere helft?

Vorm

Afb. Wassily Kandinsky

Geometrisch

alle vormen lijken gemaakt te zijn met wiskundig gereedschap

- Zijn er vooral heldere strakke vormen?
- Lijken de vormen met een stuk tekengereedschap gemaakt?

Vorm

Afb. Crystal Wagner

Organisch

alle vormen lijken op natuurlijke vormen, zoals de natuur het bedoeld heeft.

- Zijn er kronkelige onregelmatige vormen?
- Zijn er vooral ronde vormen en rondingen?
- Is er geen tekengereedschap gemaakt?

Vorm

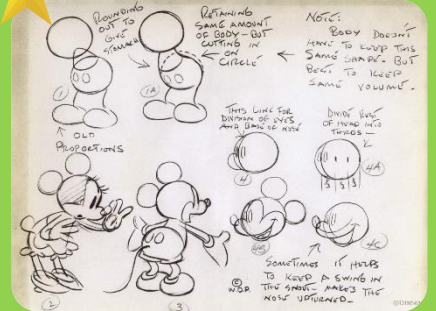

Afb. Constantin Brancusi

Gesloten vorm

Een gesloten vorm is een vorm met weinig of geen gaten en openingen. Bij een gesloten vorm kan je de binnenkant niet zien. Deze vormen voelen zwaarder en massiever aan dan een open vorm.

Vorm

Afb. Walt Disney

Basisvorm

Basisvormen zijn geometrische en stereometrische vormen. Deze zijn de meest eenvoudige vormen. Een eivorm is ook een basisvorm.

Lijn

Afb. Alphonse Mucha

Contour

De contour zijn de lijnen die de begrenzing van een vorm aangeven. Omtreklijn.

Lijn

Afb. Leonardo da Vinci

Hulplijnen

Een hulplijn helpt om een schets makkelijker te maken. Een speciale hulplijn is de symmetrieas.

Lijn

Afb. Jean-Michel Basquiat

Lijnsoort

Er zijn veel verschillende lijnen: rechte, gebroken, gebogen en gegolfde lijnen. Die kun je doorgetrokken, onderbroken, dun, dik of afwisselend dun en dik tekenen.

Lijn

Afb. Giacomo Bala

Lijnwerking

Met de lijnen kun je schetsen en arceren. Een schets is een ontwerptekening die vlot wordt getekend met dunne lijnen en geen details. Arcering gebruik je om een vlak een toon, textuur of licht en schaduw te geven

Lijn

Afb. Morris Louis

Lijnrichting

De richting van de lijn is belangrijk voor de indruk die de lijn maakt. Als je lijnen in een bepaalde richting herhaalt, versterk je de richting en wordt deze benadrukt. Bij Compositie wordt lijnrichting veel gebruikt om bepaalde dingen in een beeld te laten opvallen.

Ordering

Afb. Kazimir Malevich

Compositie

De verdeling van vlakken en onderwerpen binnen het kader

- Welke vorm maken de belangrijkste onderwerpen met elkaar?
- Binnen wat voor vorm kun je alle onderwerpen plaatsen?

Ordering

Afb. Edouard Manet

Centrale Compositie

Het belangrijkste element staat in het midden van het beeldvlak. Een centrale compositie heeft een punt (meestal in het midden van het beeldvlak) waar alle elementen in het vlak naar toe wijzen.

Ordering

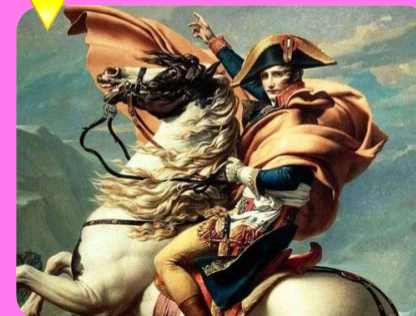

Afb. Gottfried Heinwein

Symmetrische compositie

Bij een symmetrische compositie wordt een deel van het beeld gespiegeld rond een (of meerdere) symmetrieas(sen). De spiegeling hoeft niet heel nauwkeurig te zijn, het gaat meer om een gelijkmatige verdeling van de beide kanten van de as.

Ordering

Afb. Eugene Delacroix

Diagonale compositie

Bij een diagonale compositie kan je een denkbeeldige diagonale lijn leggen langs de belangrijkste elementen van de compositie.

Ordering

Afb. Michelangelo

Driehoeks compositie

Een driehoekscompositie heeft de belangrijkste elementen in de vorm van een al dan niet zichtbare driehoek staan. Een ander woord voor een ruimtelijke driehoekscompositie is piramidaal.

Ordering

Afb. Jackson pollock

Over-all compositie

Een over-all compositie houdt in dat de beeldelementen zonder enige rangorde op het beeldvlak geplaatst zijn. De elementen zijn allemaal hetzelfde, doen patroonachtig aan en lijken buiten het schilderij tot in het oneindige door te kunnen gaan.

Ordering

Afb. Katsushika Hokusai

Regel van derde

Men verdeelt een afbeelding in negen gelijke vlakken met twee horizontale en twee verticale lijnen. Het onderwerp wordt op of rond een van de vier kruispunten van deze lijnen geplaatst, ook wel een sterke plaats genoemd, zo wordt een beeld vaak sterker en dynamischer.